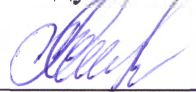

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

Ханлар МАХМУДОВ
«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2023-2024 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрне право України» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Правознавство спеціальності 081 Право.

Мова викладання – державна.

Розробник:

Шведенко П., доцент кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук.

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і права

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Право»

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова _____ (О. Кальян)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів	5
Місце в індивідуальному навчальному плані ЗВО (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	4
Семестр	7
Лекції (годин)	28
Практичні (семінарські) (годин)	22
Самостійна робота (годин)	100
в т.ч. Індивідуальні завдання (контрольна робота)	-
Вид підсумкового контролю	Екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Аграрне право України» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні дисциплін: «Теорія держави і права», «Історія держави і права України», «Конституційне право України», «Цивільне право України», «Адміністративне право України», «Трудове право», «Земельне право», «Кримінальне право України», «Господарське право України», Курсова робота "Господарське право України".

3. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Аграрне право України»: здобуття теоретичних і практичних знань у сфері аграрного права і законодавства; набуття вмінь щодо правової оцінки аграрних правовідносин; засвоєння основних аграрно-правових категорій, змісту аграрно-правових інститутів; вироблення навичок із застосування норм аграрного та суміжних галузей законодавства для захисту прав сільськогосподарських товаровиробників та інших суб'єктів аграрного права; формування вмінь та навичок щодо надання юридичних консультацій з питань організації та здійснення сільськогосподарської діяльності, відносин з органами державної влади і місцевого самоврядування, договірних відносин в аграрному секторі економіки; напрацювання навичок зі складання відповідних документів правового характеру при звертанні до аграрного законодавства; накопичення досвіду науково-дослідної, аналітичної роботи у галузі аграрного права.

Основні завдання навчальної дисципліни «Аграрне право України»: формування у майбутніх фахівців: знань про поняття, предмет, метод і систему аграрного права, його принципи, суб'єкти та об'єкти аграрних правовідносин, право членства громадян у сільськогосподарських підприємствах кооперативного типу, право власності сільськогосподарських підприємств, правовий режим майна державних (комунальних) сільськогосподарських підприємств, управління ними, правове регулювання організації, оплати та дисципліни праці в сільськогосподарських підприємствах тощо.

Компетентності:

загальні:

- ЗК1: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- ЗК2: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК6: Навички використання інформаційних комунікаційних технологій;
- ЗК15: Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові:

- ФК7: Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- ФК11: Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
- ФК12: Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- ФК13: Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;
- ФК17: Здатність до застосування правових норм щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки;
- ФК18: Здатність до аналізу правових явищ та застосування відповідних правових норм для вирішення питань у сфері земельного права.

Програмні результати навчання:

- ПРН21: Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;
- ПРН23: Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях;
- ПРН24: Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки;
- ПРН25: Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і система аграрного права. Джерела (форми) аграрного права

Поняття аграрного права як самостійної галузі права, його завдання та функції. Предмет аграрного права. Методи правового регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права. Система аграрного права, правові інститути. Співвідношення аграрного права з іншими галузями права. Аграрне право як галузь юридичної науки та навчальної дисципліни. Загальна характеристика аграрного законодавства на сучасному етапі його розвитку.

Класифікація джерел. Внутрішньогосподарські нормативні акти. Значення, характеристика, класифікація, види та юридична сила локальних правових актів. Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин. Аграрне законодавство зарубіжних країн. Засоби вдосконалення аграрного законодавства. Роль та значення узагальнення судової та господарської практики в регулюванні аграрних відносин.

Тема 2. Аграрні правовідносини

Поняття та особливості аграрних правовідносин, їх елементи. Класифікація аграрних правовідносин. Юридичні факти як підстава виникнення, зміни та припинення аграрних правовідносин. Види аграрних правовідносин. Співвідношення аграрних правовідносин з правовідносинами суміжних галузей права.

Тема 3. Суб'єкти аграрного права

Фізичні особи як учасники аграрних правовідносин. Поняття та класифікація суб'єктів аграрного права. Особливості правового становища кооперативних та корпоративних сільськогосподарських підприємств. Аграрна біржа та Аграрний фонд як суб'єкти аграрного права. Фізичні особи як суб'єкти аграрних правовідносин. Поняття права членства в сільськогосподарському підприємстві кооперативного типу. Види членства в кооперативі. Поняття й особливості права засновництва та права участі фізичних осіб в аграрних підприємствах корпоративного типу (господарських товариствах). Права й обов'язки фізичних осіб як засновників та учасників суб'єктів аграрного підприємництва корпоративного типу. Підстави, порядок, умови та правові наслідки припинення права членства і права участі фізичних осіб у підприємствах кооперативного і корпоративного типів. Наймані працівники в сільському господарстві. Правове становище спеціалістів сільського господарства.

Тема 4. Правове становище державного (комунального) сільськогосподарського підприємства

Поняття та загальна характеристика правового становища державних (комунальних) сільськогосподарських підприємств. Юридичні ознаки державних (комунальних) сільськогосподарських підприємств. Державне сільськогосподарське підприємство як суб'єкт сільськогосподарської діяльності і майнових прав. Правові засади управління державними (комунальними) сільськогосподарськими підприємствами. Органи управління державними (комунальними) сільськогосподарськими підприємствами. Правове становище директора (керівника) державного та комунального сільськогосподарського підприємства, його компетенція.

Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу

Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Види кооперативів. Виробничі сільськогосподарські кооперативи як суб'єкти аграрного підприємництва. Обслуговуючі кооперативи та їх види. Принципи їх діяльності. Порядок створення кооперативів. Кооперативні підприємства та об'єднання. Господарська діяльність кооперативів. Органи управління. Право власності сільськогосподарських кооперативів. Пайовий та неподільні фонди. Правове регулювання трудових відносин у кооперативах. Правові підстави та порядок реорганізації та ліквідації сільськогосподарських кооперативів.

Тема 6. Правове становище фермерського господарства

Поняття та юридичні ознаки фермерського господарства. Порядок його створення. Вимоги до осіб, що мають право на створення фермерського господарства. Склад фермерського господарства. Порядок та підстави набуття земельних ділянок для ведення фермерського господарства. Державна реєстрація. Правовий режим майна фермерського господарства. Права та обов'язки фермерського господарства та його членів. Правове регулювання праці у фермерському господарстві. Господарська діяльність фермерського господарства. Оподаткування фермерських господарств. Підстави та порядок припинення діяльності фермерського господарства.

Тема 7. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства

Поняття та юридичні ознаки особистого селянського господарства. Облік особистих селянських господарств. Суб'єкти права на ведення особистого селянського господарства. Право на земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства. Підстави набуття й правові засади використання земель. Правовий режим майна, що використовується для ведення особистого селянського господарства (суб'єкти та об'єкти права власності). Права та обов'язки членів особистого селянського господарства. Правові форми реалізації продукції особистого селянського господарства. Гарантії прав громадян на ведення особистого селянського господарства. Припинення ведення особистого селянського господарства. Державна підтримка особистих селянських господарств.

Тема 8. Державно-правове регулювання сільського господарства в Україні

Поняття, сутність та принципи державного регулювання сільського господарства. Форми та методи державного регулювання сільського господарства. Державна підтримка аграрних товаровиробників. Правове регулювання оподаткування у сільському господарстві. Фіксований сільськогосподарський податок. Система та правове становище органів державного регулювання сільського господарства.

Тема 9. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників

Поняття та сутність виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного господарювання та її правове регулювання. Основні принципи виробничо-господарської діяльності. Спеціалізація сільськогосподарських підприємств. Основні засади їх створення та функціонування. Підсобні виробництва та промисли як допоміжні галузі аграрного виробництва. Планування виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного господарювання. Перспективні, поточні, оперативні й робочі плани. Бізнес-план.

Тема 10. Правове регулювання використання майна сільськогосподарськими підприємствами

Поняття права власності підприємств кооперативного типу. Суб'єкти права власності. Об'єкти права власності цих підприємств. Майнові фонди сільськогосподарських підприємств кооперативного типу. Порядок та джерела їх формування. Поняття права власності сільськогосподарських підприємств корпоративного типу. Особливості правового режиму майна цих підприємств. Майнові фонди, порядок і умови їх формування та використання. Правове регулювання розподілу дивідендів між власниками акцій підприємств корпоративного типу. Характеристика правового режиму майна державного сільськогосподарського підприємства: сутність, особливості й відмінності права господарського відання і права оперативного управління майном. Правовий режим основних, обігових, натуральних та інших фондів державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. Правове регулювання приватизації майна державних та комунальних підприємств у системі АПК (сільськогосподарських, переробних підприємств тощо). Особливості приватизації майна державних та комунальних підприємств. Правова охорона та захист майнових прав сільськогосподарських підприємств (поняття, види, способи).

Тема 11. Правове регулювання виробництва якісної та безпечної сільськогосподарської продукції

Поняття безпечності та якості сільськогосподарської продукції. Система нормативно-правових актів у сфері забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції. Система та компетенція державних органів у сфері забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Правові засади та сутність органічного виробництва. Правове регулювання відносин щодо використання ГМО в процесі виробництва сільськогосподарської продукції. Правове регулювання застосування засобів захисту сільськогосподарських рослин. Карантин рослин. Правове регулювання ветеринарної медицини.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Предмет і система аграрного права. Джерела (форми) аграрного права	15	4	2	9
Тема 2. Аграрні правовідносини	13	2	2	9
Тема 3. Суб'єкти аграрного права	13	2	2	9

Тема 4. Правове становище державного (комунального) сільськогосподарського підприємства	15	4	2	9
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	13	2	2	9
Тема 6. Правове становище фермерського господарства	13	2	2	9
Тема 7. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства	13	2	2	9
Тема 8. Державно-правове регулювання сільського господарства в Україні	13	2	2	9
Тема 9. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників	13	2	2	9
Тема 10. Правове регулювання використання майна сільськогосподарськими підприємствами	13	2	2	9
Тема 11. Правове регулювання виробництва якісної та безпечної сільськогосподарської продукції	16	4	2	10
Екзамен	27			
Усього годин	150	28	22	100

6. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Предмет і система аграрного права. Джерела (форми) аграрного права	2
Тема 2. Аграрні правовідносини	2
Тема 3. Суб'єкти аграрного права	2
Тема 4. Правове становище державного (комунального) сільськогосподарського підприємства	2
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	2
Тема 6. Правове становище фермерського господарства	2
Тема 7. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства	2
Тема 8. Державно-правове регулювання сільського господарства в Україні	2
Тема 9. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників	2
Тема 10. Правове регулювання використання майна сільськогосподарськими підприємствами	2
Тема 11. Правове регулювання виробництва якісної та безпечної сільськогосподарської продукції	2
РАЗОМ	22

7. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Предмет і система аграрного права. Джерела (форми) аграрного права	9
Тема 2. Аграрні правовідносини	9
Тема 3. Суб'єкти аграрного права	9
Тема 4. Правове становище державного (комунального)	9

сільськогосподарського підприємства	
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	9
Тема 6. Правове становище фермерського господарства	9
Тема 7. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства	9
Тема 8. Державно-правове регулювання сільського господарства в Україні	9
Тема 9. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників	9
Тема 10. Правове регулювання використання майна сільськогосподарськими підприємствами	9
Тема 11. Правове регулювання виробництва якісної та безпечної сільськогосподарської продукції	10
РАЗОМ	100

8. Оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 21 ПРН 23 ПРН 24 ПРН 25	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи: лекція, бесіда, інструктаж; - наочні методи: демонстрування; - практичні методи: вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою, нормативними актами; - за логікою (індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, конкретизація); - методи самостійної роботи вдома: усні та письмові домашні завдання, завдання самостійної роботи; робота під керівництвом викладача; - інтерактивні методи: кейс-метод, дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій 	Опитування, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 21	25	25	15
ПРН 23	25	25	15
ПРН 24	25	25	15
ПРН 25	25	25	15
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

ПРН	Опитування		Виконання С/Р		Виконання практичних завдань (задачі)		Екзамен	
	MIN	MAX	MIN	MAX	MIN	MAX	MIN	MAX
ПРН 21	4,12	6,87	4,12	6,87	3,75	6,25	3	5
ПРН 23	4,12	6,87	4,12	6,87	3,75	6,25	3	5
ПРН 24	4,12	6,87	4,12	6,87	3,75	6,25	3	5
ПРН 25	4,12	6,87	4,12	6,87	3,75	6,25	3	5

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання денної форми навчання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали		
			Опитування	С/Р	Практичні завдання
ПРН 21 ПРН 23 ПРН 24 ПРН 25	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях. Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки. Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права	на високому рівні	1,5-2,5	1,5-2,5	1,5-2,5
		на середньому рівні	1-1,5	1-1,5	1-1,5
		на достатньому рівні	0,5-1	0,5-1	0,5-1
		на низькому рівні	0-0,5	0-0,5	0-0,5

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали		
			Перше питання білету	Друге питання білету	Третє питання білету
ПРН 21 ПРН 23 ПРН 24	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі	на високому рівні	4,5-6	5,25-7	5,25-7
		на	3-4,5	3,5-5.25	3,5-5.25

ПРН 25	факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях. Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки. Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права	середньому рівні			
		на достатньому рівні	1,5-3	1,75-3,5	1,75-3,5
		на низькому рівні	0-1,5	0-1,75	0-1,75

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

№ теми	Опитування	Виконання завдань С/Р	Виконання практичних завдань (задачі)	Разом
Тема 1	2,5	2,5	-	5
Тема 2	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 3	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 4	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 5	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 6	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 7	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 8	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 9	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 10	2,5	2,5	2,5	7,5
Тема 11	2,5	2,5	2,5	7,5
Всього по темам	27,5	27,5	25	80
Екзамен				20
РАЗОМ				100

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Аграрне право. Підручник. Видання 2-ге, змінене (Ювілейна серія "НЮУ 215 років"). За редакцією А.М. Статівки. Харків: Право, 2019. 416 с.
2. Аграрне право: підручник / за ред. В.П. Жушмана, А.М. Статівки. Х.: «Право», 2010. 296с.
3. Актуальні питання аграрного права України: теорія і практика. Монографія/ за ред. А.М. Статівки. Х.: Видавництво «ФІНН», 2010. 240с.
4. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні. Монографія. К.: Логос, 2011. 688с.
5. Мачуська І.Б. Аграрне право: навчальн. посіб.- К.: КНЕУ, 2009. 273с.
6. Науково-практичний коментар до Закону України «Про особисте селянське господарство» / за ред. В.В. Носіка. К.: Кондор, 2004. 252 с.

7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» / За заг. ред. А.М. Статівки / Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2005. № 10. 350 с.

8. Організаційно-правові питання аграрної реформи в Україні / за ред. В.І. Семчика. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2003. 280 с.

9. Організаційно-правові засади розвитку аграрного і земельного ринків в Україні / кол. авторів; за ред. В.І. Семчика. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. 264с.

10. Правові основи майнових і земельних відносин. Навчальний посібник / за ред. В.М. Єрмоленка. К: Магістр ХХІ сторіччя, 2006. 384 с.

11. Статівка А.М. Організаційно-правові питання соціального розвитку села в Україні. Х.: Право, 2007. 208с.

12. Уркевич В.Ю. Проблеми теорії аграрних правовідносин. Монографія. Х.: Харків юридичний, 2007. 496 с.

13. Шульга М.В., Жушман В.П., Кулинич П.Ф. Уркевич В.Ю. Фермерське господарство: правові засади створення, функціонування та припинення: Навчально-практичний посібник / За заг. ред. М.В. Шульги. Х.: ТОВ «Одісей», 2004. 464с.

Допоміжна:

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України. Актуальні проблеми практичної теорії. К.: «Знання», 2005. 445 с.

2. Аграрне законодавство України: проблеми ефективності / за ред. В.І.Семчика. К.: Наукова думка, 1998. 240 с.

3. Аграрне право України: Підручник / В.П. Жушман, В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко та ін.; за ред. О.О. Погрібного. К.: Істина, 2006. 448 с.

4. Аграрне право України: Підручник. / за ред. В.З. Янчука. 2-е вид., перероб. та допов. К.: Юрінком Інтер, 2000. 720 с.

5. Аграрне право: Навчальний посібник / за ред. В.П. Жушмана. Х.: Національна юридична акад. України, 1997. 230 с.

6. Аграрне право України: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / за ред. В.М. Гайворонського та В.П. Жушмана. Х.: «Право», 2003. 240 с.

7. Аграрное право: Учебник / С.А.Боголюбов, М.М. Бринчук, Н.О. Ведышева и др.; отв.ред. М.И. Палладина, Н.Г. Жаворонкова. М.: Проспект, 2011. 432с.

8. Гафурова О.В. Сільськогосподарські виробничі кооперативи: права та обов'язки членів. Монографія. К.: МАУП, 2006. 200 с.

9. Гафурова О.В. Спільна аграрна політика союзу: розвиток законодавства. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2011. №157. С.73-80.

10. Аграрное законодательство зарубежных стран и России / отв. ред. Е.Л. Минина. М.: Юстицинформ, 2011. 320 с.

11. Гафурова О.В Сільські території: поняття, ознаки, класифікація. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 8. С. 84-88

12. Гафурова О.В Сільська поселенська мережа: поняття, склад, проблеми формування. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: право / ред. кол. (Д.О. Мельничук (голова)). 2010. № 156. С. 75-82

13. Єрмоленко В.М. Правові аспекти поняття «сільське поселення». *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: право / ред. кол. (Д.О. Мельничук (голова)). 2011. № 157. С. 66-72

14. Єрмоленко В.М. Характерні особливості сучасних аграрних законів. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія «Право». 2011. Вип. 165. Ч. 1. С. 53–57.

15. Єрмоленко В.М. Майнові правовідносини приватних сільськогосподарських підприємств: теорія, законодавство, практика. Монографія. К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2005. 304 с.

16. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник / за ред. Н.І. Титової. Л.: ПАІС, 2005. 368 с.

17. Шведенко П.Ю. Поняття правопорушень, що виникають у сфері кредитування сільськогосподарських товаровиробників, їх ознаки, умови та причини виникнення. (Ч.1) *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Право. 2013, 182 (2) С. 234-244.

18. Шведенко П.Ю. Поняття правопорушень, що виникають у сфері кредитування сільськогосподарських товаровиробників, їх ознаки, умови та причини виникнення. (Ч.2) *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Право. К., 2014. Вип. 197, ч. 2. С. 50–58.

19. Шведенко П.Ю. Історичні аспекти становлення банківського кредитування. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Право, 2014. 183 (2) С. 204-214.

20. Шведенко П.Ю. Відповідальність за порушення кредитних зобов'язань в аграрному секторі. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія : Право. 2014. Вип. 197(2). С. 105-112.

21. Шведенко П.Ю. Кредитування аграрних товаровиробників - важливий засіб забезпечення продовольчої безпеки України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Право, 2015. 183 (2) С. 204-214.

22. Шведенко П.Ю. Анализ структуры аграрно-кредитных правоотношений. *Legea și viața*, 2014. p. 216-219.

23. Шведенко П.Ю., Кальян О.С. Окремі питання застосування позовної давності, як інструменту захисту прав господарюючих суб'єктів при розгляді справ про визнання незаконними та скасування наказів щодо надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства. Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія. За ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. С. 91-98.

24. Pavel Shvedenko. Comparative and legal analysis of foreign experience of credit and state support of agricultural producers. Management of 21st century: globalization challenges. Collective Scientific Monograph. Prague 1, Czech Republic, 2018. p. 463-468.

25. Yasnolob, I., Chayka, T., Gorb, O., Pavel Shvedenko, Protas, N., Tereshchenko, I. (2018) Intellectual Rent in the Context of the Ecological, Social, and Economic Development of the Agrarian Sector of Economics. *Journal of Environmental Management and Tourism*, [S.l.], v. 8, n. 7, p. 1442-1450, ISSN 2068-7729.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>

2. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/teratura/41>

5. Державна судова адміністрація: Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>